

Odrpno pismo, 20. 8. 2016

Minister Gašperšič sodi na Računsko sodišče RS!

Spoštovani dr. Miro Cerar, predsednik Vlade RS, na moje odrpno pismo »Minister Gašperšič mora oditi takoj!« kot generator upravljalnih in političnih zablod Vaše vlade in SDH do dimenzije državlanskega upora, odstopov trojke Vaših strateških ekonomistov in destabilizacije oblasti, se mi je odzval sam dr. Peter Gašperšič. Skladno tudi svojemu odgovoru na aktualno Interpelacijo je v odzivu jasen. Drugi tir proge Divača-Koper naj bi »čimprej začeli graditi ... na način, da bo to kar najmanj bremenilo davkoplačevalce«. Citirano v zaporedju, nasprotnem slovenskemu pravu dobre investicijske prakse. Ker Vaša ekipa v enakem zaporedju že uresničuje slabo prakso slovenskih »gradbenih jam« brez finančne konstrukcije, me razumite, če »se primem za pištolo«.

Vlada in investicijska mafijska država

Kajti, 31. marca letos je MOP izdalo odločbo, prva pripravljala dela pa naj bi se »začela že letos, s čimer bi gradbeno dovoljenje postavili v funkcijo«, čeprav so za to na voljo tri leta, s podaljški pa celo pet. Vi sami pa ste julija v odgovoru poslancu dr. Mateju T. Vatovcu obelodanili perpetuum mobile v obliki koncesijskega javno zasebnega partnerstva, podjetju 2TDK »bosta podeljeni le koncesija gradnje in storitev ... za obstoječi in novi tir« in »ker prihodki od uporabnine ne bodo zadoščali za investicijo, bo treba ... zagotoviti še dodatne komercialne prihodke«. Seveda brez roka za sprejetje investicijskega programa s finančno konstrukcijo za 1,4 milijarde evrov tveganega projekta. Perpetuum mobile bi bil tudi zakon s takimi »gabariti«.

Sploh pa Vam je združba Ministrstva in Direkcije za infrastrukturo, DRI in SŽ–pp podtaknila leta 2009 naročen projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, čeprav ni bil predhodno sprejet investicijski program. Za kar si je ta združba od Računskega sodišča RS prislužila za obdobje od maja 2004 do maja 2009 »Sklep o kršitvi obveznosti do brega poslovanja«, ker »direkcija dokumentacije ni pripravila v takem zaporedju, kot izhaja iz predpisov, in s tem ni zagotovila vnaprejšnje vsebinske presoje ustreznosti projekta«. In kljub neustreznosti je bil PGD izdelan skladno »Uredbi o DLN za drugi tir proge Divača–Koper«, ki jo je Janševa vlada izdala aprila 2005 na osnovi »tunelske« variante I/3, izbrane še za časa Ropove vlade. In z njenim izvornim grehom »koketiranja« s priključkom nove proge Trst-Divača pri Ospu in z dvotirnostjo drugega tira za potrebe tržaškega potniškega prometa. »Legalizacijo« tega PGD je naknadno ta združba uveljavljala še z obema spremembama Uredbe.

Tako je bila vlada Bratuškove julija 2014 prisiljena spremeniti Uredbo vsled »pozabljenih« dostopnih cest, zaščitnih ukrepov, deponij, premostitev, ..., ARSO pa oktobra 2014 že pod ministrico Ireno Majcen izdati soglasje k degradaciji kraškega roba. Vaša vlada pa je izdala zadnjo spremembo Uredbe brez predpisanih postopkov in presoje vplivov na okolje novembra 2015. Kje se bo realizirala postavka »deponiranje in predelava viškov« 60 milijonov evrov, če ukinjate volumen 808.000 m³ v industrijski coni Srmin? Uredbo v prid apetitov investicijske »mafajske države« je podpisal podpredsednik Boris Koprivnikar, mar zato, ker gre za »funkcionalno« pravo? Kar me pred decembrsko 25-letnico sprejema Ustave RS kot vernika pravne države žalosti.

Družbena odgovornost moderne investicijske države

Gašperšič je imel prav, »da v takšni obliki in vrednosti projekt ni izvedljiv«, danes pa mu je tak »prioriteta«, čeprav »ne brez škodljivih posledic za stanje preostale prometne infrastrukture«. Kar je iskati v vladnih sklepkih, vrhuncu konceptualne krize drugega tira brez finančnih možnosti v katerem koli kontekstu, zasebnem in/ali javnem, in na katere se bo k Interpelaciji skliceval kot »vesten« izvrševalec. Obenem(?) ste mu naložili, da »zagotovi študijo ovrednotenih variantnih rešitev za celovito ureditev železniške povezave med Divačo in Koprom s ciljem optimizacije projekta in pripravi predlog dokončne izbire najustreznejše rešitve«.

Nove zaviralne »variantke« so seveda nedopustne, rešitev je le »optimizacija in racionalizacija« taistega PGD in veljavnega gradbenega dovoljenja, kar Uredba omogoča v okviru toleranc in etapnosti gradnje. Stran od metafizičnega političnega »nasilja nad realnostjo« vsak inženir ve, da je treba iz projekta najprej izločiti nepotrebni »fizis«, da bi se zmanjšal »fiskus«. Gašperšič neodgovoren kot je, ni »iz prve roke« sprejel le dve lahki odločitvi, opustiti tri potniške ubežno-servisne predore in nadomestiti en viadukt in šest predorov med Dekani in Črnim kalom z enim kratkim pod Tinjanom. Tako pa je zlorabil 160.000 evrov javnih sredstev, ne da bi upošteval opozorila ITF/OECD

o »potrebni celoviti reviziji tehničnih rešitev tira«, zdaj pa zlorablja še 176.900 evrov za »proučitev« splošno znana. Tir je potreben izključno za tovorni promet iz Luke na celino.

Kajti, že samo s »podaljškom izvlečnega tira« se skupaj z modernizacijo obstoječega doseže »final solution« za vse razvojne potrebe Luke, regije, SŽ, prevoznikov in logistov, prevozne zmogljivosti proge se četverinasto povečajo od 11 na 43,4 mio ton/leto. Razbremenjen obstoječi tir pa stimulira vsak tip javnega in turističnega potniškega prometa v obe smeri. Z vzponom do 20 % se tir skrajša iz 27,1 na 23 km, razpolovi se število/dolžina/količina tunelov, viaduktov, tirnih naprav, dostopnih cest, zaščitnih ukrepov, deponij, gasilskih vozil, dokumentacije, svetovanj, nadzora, arheologije in nepredvidenih del. Malo čez palec in malo zares se razpolovijo tudi stroški iz 1,3 milijarde evrov »v stalnih cenah« na 650 milijonov, po finančno-svetovalnih in izvajalskih ponudbah pa še na manj, ali kaj? S tem postane projekt obvladljiv znotraj javnega sistema države, SŽ, kohezijskih sredstev in Luke.

Spoštovani Premier, moderna investicijska država pričakuje od Vas takojšen pristop k novelaciji PGD in gradbenege dovoljenja. Čakanje na odločitev Geodata Eng. iz Torina je neoperativno, žaljivo do domačih inženirjev in ohranjevalcev narave. Če pa Vam bo minister še naprej solil pamet, da je predlagana »razpolovna« rešitev »zvonenje po toči« in »nov desetletni cikel umeščanja novega poteka trase v prostor«, je državljanska dolžnost, posebej pa vlagatelj Interpelacije, dati pobudo Računskemu sodišču RS za oceno skrbnosti poslovanja, to pot, Vaših vladnih institucij.

Miha Jazbinšek, minister za okolje in prostor 1990 – 1994